

ศัพท์เศรษฐกิจการเมืองภาคพิเศษ
**เศรษฐศาสตร์คลาสสิก,
นีโอคลาสสิก ฯลฯ**
ต่างจาก
**เศรษฐศาสตร์การเมือง
อย่างไร ?**

วิทยากร เชิงกุล เรียบเรียง

classical bourgeois political economy เศรษฐศาสตร์การเมืองนายทุนแบบคลาสสิก เป็นชื่อที่พวกนักเศรษฐศาสตร์สังคมนิยมเรียกเศรษฐศาสตร์สมัยก่อนมาร์กซ์ ที่พัฒนาขึ้นโดย อาคม สมิธ (1723-90), TR. Malthus (1766-1834), D. Ricardo (1772-1823), J. Mill (1773-1836), J. S. Mill (1806-76) และ J. Ch. Sismonde de Sismondi (1773-1842) ในทัศนะของพวกมาร์กซิสต์ เศรษฐกิจการเมืองคลาสสิกเน้นการอธิบายกระบวนการผลิตและกระจายของพวกนายทุนที่สัมพันธ์กับระบบพีคัลลิสต์ในตอนแรก และกับกรรมวิธีในระยะเวลาต่อมา โดยอาจจะแบ่งได้เป็น 2 ระยะคือ 1. เศรษฐกิจการเมืองแบบเสรีนิยม (laissez-faire) ซึ่งพัฒนามาจนถึงประมาณปี ค.ศ. 1830 สนใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางการผลิต, เศรษฐกิจมหภาค, ประสิทธิภาพสูงสุดทางเศรษฐกิจ และการสะสมทุน โดยเน้นที่ความจำเป็นของการแข่งขันของธุรกิจเอกชนและความปลดปล่อยจากการแทรกแซงของรัฐ และ 2. เศรษฐกิจการเมืองแบบทวยาบ (vulgar political economy) วิเคราะห์กระบวนการทางตลาด ซึ่งส่วนใหญ่มีลักษณะเอ็กวิลิตีและแยกขาดจากความสัมพันธ์ทางสังคม และมีลักษณะเป็นการ "แก้ต่างให้เป็นระบบทุนนิยม" อย่างไม่ไรก็ตาม เศรษฐกิจการเมืองแบบมาร์กซิสต์ก็ได้อาศัยแนวคิดทฤษฎีที่พวกเศรษฐศาสตร์คลาสสิกบุกเบิกไว้ในระยะแรกและยังคงใช้ได้อยู่หลายแนวคิดทฤษฎี 1) แบบที่ที่คิดยังคงเป็นกรรมสิทธิ์ของของสมาชิกแต่ละคนแต่เป็นเจ้าของแทรกเตอร์และเครื่องจักรอื่น ๆ รวมกัน 2) แบบที่ทั้งที่ดินและ

ศูนย์วิทยากรพัฒนา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เครื่องมือเป็นกรรมสิทธิ์ร่วมกัน แต่มีที่อยู่และการบริโภคส่วนตัว 3) แบบที่มีปัจจัยการผลิตทั้งหมดเป็นกรรมสิทธิ์ร่วมกัน และมีการใช้ชีวิตร่วมกันแบบคอมมูน (ในเรื่องที่พัก, อาหาร เป็นต้น).

Economics เศรษฐศาสตร์ การศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของคนซึ่งเกิดจากการที่ทรัพยากรมีจำกัด เพื่อที่จะหาทางผลิตและกระจายสิ่งของและบริการสนองความต้องการของคน เศรษฐศาสตร์แบบกระแสหลัก (คือ Mainstream Economics) สนใจปัญหาต่างๆ 2 ประเด็นคือ เรื่องทฤษฎีราคา หรือเศรษฐศาสตร์จุลภาค และทฤษฎีรายได้ หรือเศรษฐศาสตร์มหภาค

เศรษฐศาสตร์จุลภาคพยายามอธิบายว่าตลาดกำหนดอุปสงค์ (demand) และอุปทาน (supply) ซึ่งจะก่อให้เกิดราคาสำหรับสินค้าแต่ละอย่าง, อัตราค่าจ้าง, ค่าเช่า และดอกเบี้ยอย่างไร เศรษฐศาสตร์จุลภาคยังรวมทั้งทฤษฎีการเลือกของผู้บริโภคและการดำเนินงานของธุรกิจ ซึ่งมีจุดศูนย์กลางอยู่ที่การพยายามแสวงหาความพอใจและกำไรสูงสุด

เศรษฐศาสตร์มหภาคหรือทฤษฎีสถิตยใหม่เริ่มจากยุคของ John Maynard Keynes (*General Theory of Employment, Interest and Money 1935*) ผู้อธิบายถึงสภาพของระบบเศรษฐกิจโดยเน้นที่อุปสงค์รวม (จากเอกชน, ธุรกิจ, รัฐ) สำหรับสินค้าและบริการ เขาอธิบายว่าปัญหาการว่างงานเกิดจากการมีอุปสงค์รวมไม่เพียงพอ ซึ่งจะแก้ไขด้วยการสนับสนุนให้มีการลงทุนและการใช้จ่ายของภาคเอกชนหรือรัฐ (คือ Keynesianism)

แต่พวกนักเศรษฐศาสตร์มาร์กซิสต์ให้ความสำคัญกับเศรษฐศาสตร์จุลภาคน้อย และมองว่าเศรษฐศาสตร์ต้องเป็นเศรษฐศาสตร์การเมือง ที่เชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์และสังคมวิทยา ดังจะเห็นได้จากคำของ Oskar Lange ที่ว่าเศรษฐศาสตร์ควรระงับ "กฎทางสังคมที่ควบคุมการผลิตและกระจายปัจจัยทางวัตถุเพื่อสนองความต้องการของคน".

Main Stream Economics เศรษฐศาสตร์กระแสหลัก คำที่เป็นที่นิยมใช้ในสหรัฐอเมริกา ในทศวรรษ 1960 เพื่อเรียกเศรษฐศาสตร์ตะวันตกแบบดั้งเดิม ซึ่งสนใจเกี่ยวกับการทำงานของกลไกตลาดระบบราคา, ทฤษฎีเคนส์, ความสมดุล, การวิเคราะห์เรื่องหน่วยสุดท้าย (Marginal) ประสิทธิภาพของเศรษฐศาสตร์จุลภาค และคิบบิงเชกชนนิยม เศรษฐศาสตร์กระแสหลักสนใจแค่การวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจจะเลยปัจจัยทางสังคมและภาวะแวดล้อมของและมองระบบเศรษฐกิจที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เหมือนกับว่าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ และเป็นสากล ไม่มีทางจะเป็นแบบอื่นไปได้อีกแล้ว เศรษฐศาสตร์กระแสหลักขัดแย้งกับแนวคิดแบบเศรษฐศาสตร์การเมือง (คือ Radical Political Economics).

Neo-Classical School of Bourgeois Economics สำนักเศรษฐศาสตร์กระแสหลักแบบคลาสสิก ขึ้นตอนที่สำคัญของการพัฒนาการของทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ (กระแสหลัก) ค่อยจากเศรษฐศาสตร์กระแสหลักแบบคลาสสิก (Classical Bourgeois Political Economy) ถูกแรกพัฒนาอยู่ในช่วง 1870-1925 นักทฤษฎีคนสำคัญมี

W. Jevons (1835-82) Carl Menger (1840-1921), A. Marshall (1842-1924) และ Leon Walras (1834-1910) สำนักนี้ ได้แนวความคิดของฮั้ม สมิธ ในเรื่องพฤติกรรมของเอกชนที่จะประสานผลประโยชน์ของตัวเองกับสาธารณะและการค้าเสรี มาขยายต่อให้เป็น เศรษฐศาสตร์ล้วน ๆ มากขึ้น โดยละเลยแนวคิดแบบเศรษฐศาสตร์การเมืองของ ฮั้ม สมิธ ในเรื่องทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ของความก้าวหน้าทางประวัติศาสตร์ และทฤษฎีแรงงานของมูลค่า (labour theory of value) ซึ่งมองว่าแรงงานนั้นเป็นเครื่องวัดและบางครั้งเป็นแหล่งที่มาของมูลค่า สำนักเศรษฐศาสตร์นีโอคลาสสิก ได้ผสมผสานทฤษฎีอรรถประโยชน์หน่วยสุดท้าย (marginal utility) กับการวิเคราะห์ต้นทุนหน่วยสุดท้าย (marginal cost analysis) เพื่ออธิบายว่าราคา, ปริมาณถูกกำหนดโดยอุปสงค์ (demand) และ อุปทาน (supply) ของสินค้าอย่างไร

สำนักคิดนี้มักจะอ้างอย่างเกินความจริงว่า ทฤษฎีของพวกเขาแตกต่างจากนักเศรษฐศาสตร์คลาสสิกรุ่นก่อน (ดู Classical Economics) และอ้างว่าพวกเขาได้ทำให้เศรษฐศาสตร์มีลักษณะเป็นวิทยาศาสตร์มากขึ้น ทฤษฎีของพวกนีโอคลาสติคสนใจการขยายความแบบที่เป็นอุดมคติ (ideal types) เช่น การแข่งขันสมบูรณ์และไร้อิทธิพลทางคณิตศาสตร์อธิบายพฤติกรรมของมนุษย์ที่มีเหตุผลก่อนซึ่งเป็นอุดมคติมากกว่าเป็นจริง ยุคที่สองของสำนักนีโอคลาสสิก พัฒนาการทางทฤษฎีกรรมโดยหวังที่สอง หักกัน Keynesianism และ

Cambridge School เลิกสนใจเรื่อง marginal utility และไปเน้นว่าการเลือกของผู้บริโภคเป็นตัวกำหนดมูลค่า.

political economics เศรษฐศาสตร์การเมือง ศัพท์ที่ใช้โดยพวกซ้ายใหม่ เน้นการศึกษาข้อเท็จจริง, ปัญหา, กระบวนการ และองค์การทางเศรษฐกิจ โดยวิเคราะห์จากจุดยืนทางการเมืองและสังคม เป็นคำที่รู้จักแพร่หลายในสหรัฐโดยกลุ่มนักวิชาการที่เรียกตัวเองว่า Union For Radical Political Economics แม้ว่าคำนี้จะเกี่ยวข้องกับคำว่า Political economy แตกต่างกันตรงที่คำนี้เฉยเฉพาะเจาะจงที่จะใช้กับประเทศทุนนิยมและมีส่วนถูกกำหนดโดยการเมืองอย่างรัดกุมมากกว่า Political economics แตกต่างจากเศรษฐศาสตร์ตะวันตกแบบดั้งเดิมในแง่ที่ว่าขณะที่เศรษฐศาสตร์แบบดั้งเดิมสนใจความเป็นเหตุเป็นผลทางเศรษฐกิจ, ประสิทธิภาพ, และกระบวนการประสานกลมกลืน ซึ่งจะนำไปสู่ความสมดุล เศรษฐศาสตร์การเมืองสนใจการตัดสินใจทางเศรษฐกิจ, ความสัมพันธ์ของอำนาจในระบบเศรษฐกิจ, ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มผลประโยชน์ต่างกัน และความเป็นธรรมทางสังคม เศรษฐศาสตร์การเมืองมองว่าระบบเศรษฐกิจไม่ใช่เป็นถึงที่คงที่อย่างที่เป็นอยู่ หากเปลี่ยนแปลงไปได้ เมื่อวิธีการผลิตและความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นทางสังคมเปลี่ยนแปลงไป พวกเขาจึงมอง เศรษฐศาสตร์กระแสหลัก (mainstream economics) กลายเป็นวิชาที่เก่าแก่ให้กับระบบเศรษฐกิจทุนนิยมถึงเป็นอยู่ เศรษฐศาสตร์การเมืองเน้นว่าการพัฒนาทางเศรษฐกิจ, การลงทุน,

การกำหนดราคา, เงินเฟ้อ และการว่างงาน ไม่ใช่เป็นเพียงปัญหาทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่มีเนื้อหาทางการเมืองด้วย.

political economy เศรษฐกิจการเมือง เป็นศัพท์ที่เริ่มใช้โดยนักวิชาการฝรั่งเศส มาตั้งแต่ปี 1613 เพื่อหมายถึงการจัดการปัญหาเศรษฐกิจของรัฐหรือวิชาเศรษฐศาสตร์นั่นเอง จนกระทั่งหลังปี 1890 เมื่อ Alfred Marshall พิมพ์หนังสือชื่อ *Principles of Economics* คำว่า Economics จึงได้เป็นที่นิยมใช้ในโลกภาษาอังกฤษแทนคำว่า Political Economics ซึ่งได้เปลี่ยนไปมีความหมายเจาะจงถึงเศรษฐศาสตร์ของพวกสำนักคลาสสิกและมาร์กซิสต์ **political economy** เน้นการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและกฎที่กำหนดการผลิต, การกระจาย, การแลกเปลี่ยนและการบริโภค ในขั้นตอนต่างๆ ของพัฒนาการของสังคม พวกมาร์กซิสต์มองว่าการวิเคราะห์ทางเศรษกิจการเมืองนั้น จะต้องพิจารณาอยู่ในขั้นตอนใดของประวัติศาสตร์ เพราะว่า เรื่องของเศรษกิจการเมืองและกฎทางเศรษฐศาสตร์นั้น สะท้อนถึงธรรมชาติของการเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต, ลักษณะพลังของการผลิตและความสัมพันธ์ทางการผลิต พวกเขาปฏิเสธไม่ยอมรับว่าเศรษกิจการเมือง ควรจะเป็นศาสตร์ที่มีเป็นกลางที่เนื้อหาทางเศรษกิจล้วน ๆ มาร์กซ์เรียกเศรษกิจการเมืองว่า เป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมมากที่สุดในบรรดา

ศาสตร์ทั้งหลาย (The most maral of all sciences).

Radical Political Economics

ขบวนการเศรษฐศาสตร์ตะวันตกแนวก้าวหน้า ซึ่งเกิดในสหรัฐในกลางทศวรรษ 1960 และขยายไปประเทศพัฒนาทุนนิยมส่วนใหญ่ นักทฤษฎีที่สำคัญ มี P. Baran, R.S. Franklin, H. Magdoff, E. Mandel, Joan Robinson, H. Sherman, P. Sweezy และ E. Wheelwright ส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลจากมาร์กซ์ แต่ยังใช้เครื่องมือและวิธีการวิเคราะห์ของเศรษฐศาสตร์แบบกระฎุมพี นักวิชาการกลุ่มนี้วิพากษ์เศรษฐศาสตร์กระแสหลักว่าไม่สามารถแก้ปัญหาสำคัญ เช่น การว่างงาน, เงินเฟ้อ, ความแปลกแยก (alienation), การกีดกันทางเชื้อชาติ (racism), อำนาจผูกขาด, การทำลายสภาพแวดล้อม, การละเลยไม่เอาใจใส่สาธารณะสมบัติ ฯลฯ สิ่งนี้นักวิชาการกลุ่มนี้สนใจศึกษามีอาทิเช่น

- 1) การเปลี่ยนแปลงชั้นโครงสร้างของสังคม
- 2) การวางแผนเศรษฐกิจ
- 3) ความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจของธุรกิจเอกชนกับการเมือง
- 4) การกระจายทรัพย์สินและรายได้
- 5) การมีส่วนร่วมของมวลชนในการตัดสินใจ การครอบงำต่างประเทศของประเทศมหาอำนาจ.

หนังสืออ้างอิง

Bullock, Alan and Stollybrass, Oliver. (ed.)

The Fontana Dictionary of Modern Thought. London; Fontana, 1980.

Flew, Antony. A Dictionary of Philosophy, London ; Pan Books, 1979.

Mitchell, G. Duncan, A New Dictionary of Sociology, London ; Routledge & Kegan Paul, 1891.

Scruton, Roger. A Dictionary of Political Thought, London ; Pan Books, 1983

Wilczynski, J. An Encyclopedic Dictionary of Marxism, Socialism and Communism, London ; Macmillan, 1981.

William, Raymond. Key Words, Glasglow ; Fontana, 1981.

รวมบทความวิทยานิพนธ์ประวัติศาสตร์ พ.ศ. 2488-2527

หนังสืออ้างอิงที่รวบรวมบทความวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ทั้งหมด (277 เรื่อง) เท่าที่ได้มีการเขียนขึ้นจาก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร) และมหาวิทยาลัยศิลปากร

นอกจากนี้ ยังประกอบไปด้วย หนังสือนานถึง 69 หัวเรื่อง อาทิเช่น การปฏิรูปการปกครอง, ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น, ประวัติศาสตร์ภูมิปัญญา, ฝัน, ภาษี, เศรษฐกิจ, โสภณ, อังยี, ที่ดิน... ฯลฯ

ผู้สนใจ โปรดติดต่อขอซื้อได้ที่ ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร. 2514963 ในราคาเล่มละ 50 บาท หากสั่งซื้อทางไปรษณีย์ โปรดชำระโดยตัวแลกเงินไปรษณีย์เท่านั้น ในมูลค่า 55 บาท (รวมค่าจัดส่ง) ในนาม

“นางสาวสุวิมล รุ่งเจริญ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 10500”